

Sollentuna

Fördjupad förklaring till Sollentunas övergripande resultat på Stockholmsenkäten 2022

Om undersökningen

Stockholmsenkäten är en skolundersökning som genomförs vartannat år i årskurs 9 samt gymnasiet år 2 och undersöker frågor om trygghet, kriminalitet, skolgång, psykisk hälsa, alkohol, tobak samt narkotika. Resultatet används exempelvis för att kunna:

- följa beteenden och trender över tid
- fördela resurser för det förebyggande arbetet
- bistå kommuner och stadsdelar med information
- vara underlag för forskning och utveckling

2022 deltog 25 kommuner i Stockholms län. Svarsfrekvensen hamnade på 76 procent och 32 976 elever från 409 skolor svarade på enkäten.

Stockholmsenkäten i Sollentuna

I Sollentuna har sammanlagt 1545 elever besvarat enkäten – 896 elever i årskurs 9 och 649 elever i årskurs 2 på gymnasiet. Den totala svarsfrekvensen landade på 86 %.

Tobak

Rökning har minskat över tid, över en 10 års period har rökning minskat bland unga i hela landet. I årets undersökning kan vi dock se en viss ökning. Däremot går snusandet stadigt uppåt, där det vanligaste är att snusa tobaksfritt snus s.k. ”vitt snus”.

Rökning: I årets undersökning uppger fler unga i Sollentuna att de röker dagligen eller ibland jämfört med föregående mätning. Den största ökningen är elever i åk 9 och främst tjejerna i den åldersgruppen, från 7-17 %. Bland gymnasieungdomarna är det en liten ökning, 15-17%. Detta år inkluderas även e-cigarett i siffrorna avseende rökning, vilket kan vara en viss förklaring till att det ser ut som det skett en markant ökning. E-cigg (vejpning) har ökat i båda åldersgrupperna både bland tjejer och killar.

Sollentuna

Snusning: Snusning har ökat under de senaste åren. Fler tjejer uppger att de snusar dagligen/ibland och åk 9 har det ökat från 9-14% och åk 2 gym 4-9%. Killar däremot uppger att de snusar mindre än föregående undersökning.

2002-2020 formulerades frågan Snusar du? Från 2022 baseras resultatet på både traditionellt snus med tobak och vitt snus/nikotinpåse.

Fyra av 10 ungdomar som är under 18 år och som använder tobak, får köpa det själva i butik, trots att man måste vara 18 år för att få köpa tobak. Den 1 augusti 2022 infördes även åldersbegränsning på tobaksfria nikotin produkter som ex vitt snus.

Alkohol

Ungdomar dricker fortfarande mindre än för 10 år sen och majoriteten av eleverna i åk 9 väljer bort alkohol. I årets undersökning är det fler pojkar, 68 % som uppger att de inte dricker alkohol. Däremot är det fyra av tio flickor i åk 9 som dricker alkohol. Tjejerna dricker både mer och oftare än mätningarna från 2012. Även bland killar i år 2 på gymnasiet minskar alkoholkonsumtionen medan tjejerna ligger i nivå med förra mätningen.

Vanligast är att unga dricker alkohol hemma/hemma hos någon. Det är vanligtvis äldre syskon eller kompisars syskon som ungdomarna vanligtvis får alkoholen ifrån.

Narkotika

Andelen ungdomar som någon gång använt narkotika är högre i Stockholms län jämfört med riket som helhet. Droganvändningen bland unga i länet ligger relativt konstant sedan mätningarna 2008. I årets mätning kan man se en tendens till minskning då det är färre killar i både årskurs 9 och åk 2 gymnasiet som uppger att de har provat narkotika, 8 % i åk 9 och 19 % i årskurs 2 på gymnasiet.

Det blir något vanligare att tjejer i årskurs 9 provar droger. Sedan mätningarna från 2016, har det skett en succesiv ökning från 3-9 %. Tjejer i gymnasiet ligger på samma nivå som mätningen 2020, 13 %.

Det som sticker ut i 2022:s mätning är att narkotikaanvändningen bland pojkar i åk 2 har minskat från 26-19 %, vilket är den lägsta rapporteringen sedan 2008.

Cannabis är fortfarande den vanligaste drogen bland unga därefter kommer centralstimulerande droger (ecstasy, kokain) samt LSD.

De flesta unga uppger att de blir bjudna av kamrater.

Sollentuna

Brott

Andelen unga som uppger att de begått brott, misshandel, personrån, skadegörelse, klottrat, köpt något stulet, hotat någon eller burit vapen har inom de flesta kategorier minskat. Undersökningen visar att det är vanligare att begå brott i åk 9 jämfört med åk 2 gymnasiet. Exempelvis har andelen killar i årskurs 9 som burit vapen såsom kniv/knogjärn minskat från 13- 9 % från 2020-2022.

Det vanligaste brottet som ungdomar begår är snatteri/stöld, var fjärde elev i årskurs 9 och mindre än 20 % i åk 2 gymnasiet. Könsskillnaderna är små.

Tjejer i årskurs 9 är annars den grupp i mätningen som har ökat något avseende klotter/graffiti från 5-11 % och allvarligt egendomsbrott, från 1-2 %.

Avseende utsatthet för brott är det färre unga, både tjejer och killar i Sollentuna som uppger att de utsatts för brott såsom misshandel samt hot och våld jämfört med 2020. Sammanslaget i årskurserna är det 1-3 % som uppger att man utsatts för misshandel och färre än 10 % som utsatts för hot och våld i mätningen 2022. Jämfört med 2020 då det var 4-6 % som svarade att man blivit misshandlad någon gång och strax över 10 % som blivit utsatta för hot och våld. Det är fler av eleverna i årskurs 9 än gymnasieleverna som utsatts för brott.

Trygghet och trivsel

Majoriteten (83 %) av ungdomarna i undersökningen trivs i sitt bostadsområde och vill inte flytta därifrån. Många killar känner sig trygga ute sent på kvällen i sitt bostadsområde 86 % i åk 9 och 91 % av gymnasiekillarna. Det är stora könsskillnader kring upplevd trygghet, även tryggheten bland tjejer har ökat succesivt sedan 2018, från 59-62 %, upplever tjejer i större utsträckning en otrygghet kvällstid i sitt bostadsområde jämfört med killar.

Psykisk hälsa

Under flera års tid har ungas självskattade psykiska hälsa försämrats runt om i landet. Tjejer överlag skattar ett sämre mående än killar. Knappt hälften (48 %) av alla flickor i årskurs 9 i Sollentuna uppger att de tycker att det är härligt att leva, 61 % av killarna i samma åldersgrupp. Eleverna i gymnasiet åk 2 svarar 64 %, av killarna och 58 % av tjejerna att de tycker det ganska ofta eller ofta är härligt att leva.

På frågan "Om du känner dig ledsen och deppig utan att veta varför?" svarar 46 % av tjejerna och 23 % bland killarna i årskurs 9 att de ganska ofta eller väldigt ofta känner sig ledsna och deppiga. För gymnasiet är det 19 % av killarna och 40 % av tjejerna.

Sollentuna

Mobbing

Andelen killar och tjejer som har blivit mobbade eller trakasserade ligger på ungefär samma nivåer som tidigare år. Mobbing är vanligare i grundskolan än i gymnasiet. Det är något färre elever som utsatts för mobbing eller trakasserier 2022 jämfört med 2020, 13 % jämfört med 16 % i årskurs 9. Tjejer i åk 9 upplever mobbing oftare än övriga grupper i undersökningen, 17 %. Killar i åk 9 utsätter andra för mobbing i större utsträckning än de övriga grupperna, 10 %.

Coronapandemins effekter

Om du tänker på hur det är nu och hur det var innan Coronapandemin började – På vilket sätt har ditt liv förändrats på grund av Coronapandemin?

Ungefär 9 av 10 upplever att relationen till familjen är samma som innan pandemin eller blivit bättre.

Hälften av alla ungdomarna tycker att fritiden är ungefär lika som innan medan 25 % upplever att den har förbättrats och de andra 25 % att den har försämrats.

Cirka 8 av 10 uppger att umgänget med kompisar är lika som innan eller bättre.

Ungefär 80 % av skoleleverna upplever att skolsituationen är samma som innan pandemin eller blivit sämre.

Fler killar än tjejer upplever att den fysiska hälsan är bättre än tidigare, strax över 30 % jämfört med runt 23 % av tjejerna.

Familjens ekonomiska situation och framtiden på arbetsmarknaden är oförändrad eller bättre jämfört med innan pandemin för de flesta eleverna.

Unga flickor i årskurs 9 sticker ut kring att den psykiska hälsan påverkats negativt av pandemin, 44 % jämfört med pojkar i samma åldersgrupp, 23 %.

För de allra flesta av ungdomarna är livet som helhet i stort är samma eller har förbättrats efter pandemin.